

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Inspektorát

Hradec Králové

Inspekční zpráva

**Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební
arch. Jana Letzela, Náchod, Pražská 931**

Adresa: Pražská 931, 547 01 Náchod

Identifikátor školy: 600 012 263

Termín konání orientační inspekce: 10. - 12. ledna 2001

Čj.	091 158/01-3013
Signatura	oi3zu201

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Střední průmyslová škola stavební vznikla v roce 1952 v budově, která původně sloužila Živnostenské škole v Náchodě. V roce 1996 byla při SPŠ stavební zřízena Vyšší odborná škola stavební. Inspekční činnost, která proběhla ve dnech 10. - 12. ledna 2001, se týkala pouze střední průmyslové školy a byla zaměřena na zhodnocení kvality výuky ve vybraných předmětech (matematika, přírodovědné předměty, výpočetní technika) a na posouzení kvality řízení.

Střední průmyslová škola stavební se po celou dobu své existence zabývá výukou studijních oborů stavebních (stěžejním oborem byl vždy obor pozemní stavitelství) a má tedy se vzděláváním a výchovou v této oblasti již značné zkušenosti. V současné době se ve škole vyučuje čtyřletý studijní obor 36-47-M/001 stavebnictví se zaměřením na pozemní stavitelství nebo se zaměřením na podnikání a management. Obě zaměření mají společný všeobecně vzdělávací i odborný základ a profilují se ve 3. a 4. ročníku. Pozemní stavitelství je zaměřením připravující žáky pro činnosti středních technicko-hospodářských pracovníků ve stavební výrobě, zaměření na podnikání a management vychází z odborného základu pozemního stavitelství a doplňuje ho o specifickou přípravu v oblasti ekonomiky a řízení stavebnictví. Přehled o počtu žáků v jednotlivých ročnících v době inspekce je uveden v následující tabulce.

Kód a název oboru	Počet žáků	Ročník			
		1.	2.	3.	4.
36-47-M/001 stavebnictví					
pozemní stavitelství	138	30	29	53	26
podnikání a management	105	30	29	26	20
Celkem	243	60	58	79	46

Původní školní budova rozšířená o přístavbu centrálních šaten, tělocvičny a učeben pro potřeby vyšší odborné školy tvoří spolu s domovem mládeže kompaktní školní areál, který je v současné době ve velmi dobrém technickém stavu. Pro plánovanou kapacitu školy je k dispozici dostatečný počet kmenových i odborných učeben. Zázemí školy je doplněno vlastní školní jídelnou, která poskytuje ubytovaným žákům celodenní stravování.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Matematika

Výuka byla sledována u dvou vyučujících ve většině tříd střední průmyslové školy. Plánování hodinové dotace předmětu je v souladu s platnými učebními dokumenty schválenými MŠMT pro daný studijní obor. V 1. a 2. ročníku probíhá výuka jedné ze tří týdenních hodin ve třídě dělené na polovinu, ve 3. a 4. ročníku při dvouhodinové týdenní dotaci se třídy při výuce nedělí. Návaznost na výuku povinného předmětu má volitelný předmět ve 4. ročníku nazvaný základy vyšší matematiky. Učivo tohoto volitelného předmětu (posuzováno dle tematického plánu vyučujícího) je nadstavbou učiva základního a umožňuje důkladnější přípravu žáků na

maturitní zkoušku a případná jejich budoucí vysokoškolská studia. V tematických plánech pro 1. ročník nejsou dosud využity nové učební osnovy matematiky, které byly vydány v průběhu podzimu, ale s platností od 1. září 2001. Tematické plány pro 2. až 4. ročník jsou zpracovány v souladu s platnými učebními osnovami a všechny jsou podepsány ředitelem školy. Příprava obou vyučujících na sledované hodiny byla pečlivá a promyšlená z hlediska didaktického i obsahového.

Výuku předmětu zajišťují dva učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Jeden z nich je začínajícím učitelem, některé nedostatky pozorované v jeho hodinách vyplývaly právě z krátké pedagogické praxe. Z hlediska hodnocení psychohygieny byly zaznamenány jako pozitiva přiměřené tempo výuky, klidná pracovní atmosféra, vhodné pracovní prostředí, jako negativum z organizačních důvodů nezbytné ojedinelé zařazení tohoto předmětu až na šestou nebo sedmou vyučovací hodinu, v nichž byli žáci nepozorní a méně aktivní. Materiální zajištění výuky má standardní úroveň, pozitivním zjištěním je fakt, že všichni žáci školy mají vhodné učebnice, žáci 1. a 2. ročníků i sbírky příkladů. Žáci 3. a 4. ročníků mají sbírku příkladů doporučenou, většina z nich si ji pořídila. Didaktická technika je ve škole k dispozici v dostatečném množství a při výuce byla využívána.

Většina hodin byla zahájena upřesněním výukového cíle a někdy i obsahu hodiny. Vyučovací jednotky byly až na výjimky věnovány opakování a procvičování učiva, někdy jeho praktickým aplikacím, pouze ojedinelé výkladu nové látky. V časové struktuře hodin bylo věnováno dostatek prostoru pro samostatnou práci žáků, která byla důsledně korigována předkládáním správných výsledků či analýzou matematických postupů vedoucích k řešení. K tomuto účelu i pro zadávání samostatné práce byl prakticky ve všech hodinách jedné učitelky efektivně využit zpětný projektor. Žáci byli v hodinách vedeni nejen k samostatné práci, ale i k logickému uvažování, k využívání i akceptování matematických postupů, k přesnému matematickému vyjadřování i zápisům. Ve většině hodin byla zřejmá funkční zpětná vazba, ojedinelé se však učitel věnoval pouze žákům pracujícím u tabule. V některých hodinách neproběhlo závěrečné shrnutí učiva, popř. zdůraznění základních poznatků, ať již z časových důvodů či pouhého opomenutí této důležité části hodiny. Pouze ojedinelé se do závěrečné fáze hodiny zapojili i žáci. Aktivizace žáků většinou probíhala kladením problémových otázek a diskusí nad zadaným problémem. Žádné další aktivizující metody a formy práce nebyly ve sledovaných hodinách využity. Pouze v jedné z hodin byla pro zvýšení pozornosti a aktivity žáků zařazena soutěž (sedmá vyučovací hodina).

Hodnocení znalostí a práce žáků probíhalo nejen slovní formou v průběhu a závěru většiny hodin, ale velmi často i realizací kratších písemných prací a jejich klasifikací v následujících hodinách. Výsledky řešených příkladů měli žáci k dispozici okamžitě. Totéž platí i o čtvrtletních písemných pracích, které jsou realizovány v předepsaném počtu a přiměřené obtížnosti. Kontrolou třídních knih bylo zjištěno, že jejich analýzy a opravy se žáky probíhají v co nejkratším termínu. Oba učitelé mají dostatek známek pro objektivní posouzení znalostí žáků. Motivačními prvky ve většině hodin byly pochvala, zdůrazňování mezipředmětových vazeb i zajímavé příklady.

Bezproblémová komunikace mezi učiteli a žáky byla pouze v jedné hodině narušována drobnou nekázní žáků, která nebyla ze strany učitele důsledně řešena. Učitelé ponechávali v hodinách dostatečný prostor pro dotazy žáků i pro jejich návrhy alternativních řešení. Rezervy byly pozorovány v oblasti rozvoje komunikativních dovedností žáků. Učitelé se často spokojovali s jednoslovnými odpověďmi, ojedinelé v některých fázích hodin jejich verbální projev výrazně převažoval nad projevem žáků.

Úroveň výuky matematiky je hodnocena jako velmi dobrá.

Fyzika a chemie

V průběhu inspekce bylo uskutečněno celkem šest hospitačních návštěv, z toho čtyři ve výuce fyziky a dvě ve výuce chemie. Hodinová dotace obou předmětů souhlasí s uvedeným počtem hodin ve schváleném učebním plánu. Přínosem pro kvalitu výuky je dělení jedné ze dvou týdenních vyučovacích hodin fyziky a to v 1. i 2. ročníku. Dělená výuka se zaměřuje na procvičování a upevňování učiva zejména formou počítání příkladů. Pro žáky posledních ročníků, kteří uvažují o možnosti pokračování ve studiu na vysoké škole, je zaveden nepovinný předmět fyzikální seminář.

Předmětové tematické plány respektují platné učební osnovy. Sled tematických celků a jejich časová dotace je přiměřená charakteru obou předmětů a obtížnosti učiva. Poněkud nevyvážený je obsah učiva chemie ve vybraných kapitolách anorganické chemie, organické chemie a biochemie. Kromě toho chybí zařazení vhodných tematických celků výběrového učiva chemie. V tematických plánech není uváděn seznam plánovaných laboratorních prací pro daný školní rok. Kontrolou plnění osnov fyziky a chemie bylo zjištěno, že ve školním roce 1999/2000 a také v 1. pololetí školního roku 2000/2001 nebyly konány žádné laboratorní práce z těchto předmětů. Tato skutečnost je porušením § 39 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Výuka fyziky a chemie je zajištěna dvěma pedagogy, kteří splňují podmínky odborné i pedagogické způsobilosti. Oba vyučující jsou začínající učitelé s krátkou, jednoroční pedagogickou praxí.

Materiální podmínky pro výuku obou sledovaných předmětů nejsou dobré. Teoretická výuka probíhá v kmenových učebnách. Sbírkové učebních pomůcek pro chemii prakticky neexistují, pro fyziku jsou k dispozici jen dílčí pomůcky pro učivo o elektřině a magnetismu. Tento stav do značné míry limituje možnost konání laboratorních prací a omezuje i uplatňování názornosti ve výuce. Ke studiu žáci používají vhodné starší učebnice. Z didaktické techniky je často využíván zpětný projektor, zejména při výuce chemie.

Ve výuce jsou dodržovány hlavní zásady psychohygieny. Atmosféra při výuce obou předmětů byla klidná, vyplývala ze vzájemné tolerance a respektu mezi žáky a učiteli. Přiměřené pracovní tempo a pracovní nasazení vyučujících v hodině přispívá ke zvyšování efektivity vyučovacího procesu. Negativním znakem je vnitřní výzdoba tříd, která nenavozuje ani zaměření studia, ani nepůsobí dobrým estetickým dojmem.

Hospitované vyučovací hodiny se vyznačovaly klasickou stavbou. Oba učitelé věnovali dostatek pozornosti průběžným písemným prověrkám na začátku hodiny. Ústní zkoušení nebylo při inspekci pozorováno. Nové učivo bylo žákům sdělováno zpravidla formou výkladu. Postup byl logicky a věcně strukturován, učivo mělo dostatečnou hloubku a bylo orientováno s ohledem na zaměření studijního oboru. Výklad se vyznačoval věcnou i odbornou správností, průběžnou aktivizací žáků a snahou vyučujících o srozumitelnost a systematičnost. Proto bylo učivo ilustrováno četnými příklady z praxe. Vyučující často využívali tabule k zápisům nebo nákresům. Pochopení a procvičování učiva byl věnován dostatek času. Motivační prvky ve výuce byly uplatňovány nenásilnou formou na začátku vyučovacích hodin a hlavně v průběhu výkladu při řešení příkladů a problémových úloh. Malý důraz ze strany vyučujících byl kladen na rozvoj komunikačních schopností žáků z hlediska samostatného projevu, hlasitosti a zřetelnosti projevu i formulačních schopností. Rovněž shrnutí a zopakování učiva v závěru hodiny nemělo sumarizující a hodnotící charakter.

Oba vyučující přistupovali k vlastní pedagogické práci velmi odpovědně, vyučovací hodiny byly dobře připraveny a promyšleny. Drobné nedostatky metodického rázu byly důsledkem velmi krátké pedagogické praxe.

Vzhledem k nevyhovujícím materiálním podmínkám pro výuku fyziky a chemie je celková úroveň výuky těchto předmětů hodnocena jako průměrná.

Výpočetní technika

Výuka předmětů výpočetní techniky probíhala v souladu se schválenými učebními dokumenty. Nabízený rozsah časové hodinové dotace je využíván v maximální míře a navíc je zařazeno projektování s podporou výpočetní techniky i do nabídky volitelných a nepovinných předmětů. Těmito úpravami učebních plánů, které nepřesahují povolený rozsah, zohledňuje vedení školy požadavky na trhu práce a vytváří tím dobrou uplatnitelnost svých absolventů v praxi. Tematické plány učitelů vycházejí z platných osnov a v rámci povolených úprav akceptují současný stav v oblasti programového vybavení používaného stavební praxí. Velmi dobře je propracována návaznost výuky v jednotlivých ročnících včetně opakování a postupného prohlubování dovedností v rámci předmětu i provázanost probíraných témat na jejich využití v odborných předmětech. Tematické plány jsou podrobným časovým harmonogramem probíraného učiva. Ve všech třídách byl ve sledovaných předmětech odučen odpovídající počet hodin a probíraná témata byla v časovém i obsahovém souladu s tematickými plány.

Předměty výpočetní techniky vyučuje v tomto školním roce celkem pět učitelů. Čtyři z nich splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti (ve smyslu vyhlášky č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a předpokladech kvalifikace výchovných poradců) a jeden splňuje pouze podmínky odborné způsobilosti. Vliv absence pedagogického vzdělání na úroveň výuky nemohla být posouzena, neboť u tohoto učitele se neuskutečnily z objektivních příčin hospitace. Odbornost výuky v oblasti grafických aplikačních programů je podpořena specializací učitelů a jejich průběžným vzděláváním formou kursů.

Materiální zázemí pro výuku je průběžně vylepšováno doplňováním a modernizací technických prostředků a aktualizací programového vybavení, má velmi dobrou úroveň a úzce koresponduje s profesním zaměřením školy. Ve třech učebnách výpočetní techniky jsou umístěny převážně počítače úrovně Pentium až Pentium II propojené v síti, dostatečný počet tiskáren různé úrovně, plotter formátu A0 a černobílý i barevný scanner. Z programových prostředků jsou k dispozici kromě moderních textových editorů, tabulkových kalkulátorů a databázových programů také grafické editory pro stavebnictví s různými nastaveními a další aplikační programy. Efektivitu výuky by zvýšilo pořízení dataprojektoru. Jedna z učeben je pevnou linkou připojena na Internet. Dvakrát týdně ve svém volném čase mají žáci přístup do učeben, aby mohli pracovat na svých zadáních. Výukové prostory vyhovují psychohygienickým zásadám.

Učebnice při výuce žáci nevyužívají, pro některé programy jsou k dispozici stručné manuály a pro bezprostřední vazbu na výuku si žáci vedou poznámkové sešity. Odbornou literaturu a časopisy si mohou vypůjčit ve školním informačním středisku. Potřebnou odbornou literaturu opatřuje vedení školy podle požadavků učitelů.

Organizace výuky ve sledovaných hodinách vycházela z pečlivě připravených rozsáhlých zadání pro konkrétní tematické celky, na kterých žáci pod vedením učitelů pracovali. Součástí těchto zadání bylo v některých případech i uvedení nezbytné teorie a vždy podmínky pro hodnocení odevzdané práce. Po seznámení žáků s cílem hodiny a stručným vysvětlením nového učiva následovala jejich samostatná práce. Učitelé si průběžně vytvářeli zpětnou vazbu a

případné nejasnosti vysvětlovali individuálně, v případě podobných problémů u větší části žáků frontálně. V některých hodinách byla využita i metoda práce se žáky ve skupinách. Všechny sledované hodiny měly zcela činnostní charakter, materiální vybavení umožňovalo samostatnou práci každého žáka a bylo využito rozmanitých metod a technik podporujících zapamatování učiva. Efektivita a názornost výuky byla v některých případech v úvodní výkladové části hodiny podpořena využitím zpětného projektoru a připravených folií.

Kromě úvodní motivace žáků při seznamování s cílem hodin je výrazným motivačním prvkem ve výuce výpočetní techniky charakter připravených zadávaných prací, neboť ve všech případech úzce souvisí s ostatními odbornými předměty a žáci je využijí při dalším studiu. Pro objektivní hodnocení dosažených znalostí a dovedností mají učitelé dostatek podkladů získaných z vypracovaných zadání. Pozoruhodný, ale pro učitele velmi náročný, je propracovaný bodový systém hodnocení, který je zárukou objektivity, je pro žáky zdrojem poučení a dává jim možnost průběžného zlepšování výsledků podle známých pravidel. Ve všech sledovaných hodinách byl znatelný zájem žáků o výuku, panovala v nich zcela pracovní atmosféra a byla dodržována předem stanovená pravidla jednání a chování. Z komunikace mezi žáky a učiteli vyzařovala vzájemná důvěra, byl necháván prostor pro diskusi a osobnost žáků byla respektována. Verbální i neverbální projev učitelů měl vysokou úroveň.

Výuka předmětů výpočetní techniky má vynikající úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávání

Ve sledovaném souboru předmětů a skupin předmětů jsou hodnoceny jako velmi dobré oblasti plánování a přípravy výuky, organizace, forem a metod výuky, motivace a hodnocení a interakce a komunikace. Jako vynikající jsou hodnoceny podmínky personální a jako průměrné materiální a psychohygienické podmínky výuky.

Celkově je úroveň vzdělávání v uvedených předmětech velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepce školy jako celku se v dlouhodobém výhledu odvíjí od projektu vyššího odborného studia, který byl vypracován v prosinci 1995. Jako aktualizace a konkretizace tohoto projektu byla předložena Koncepce rozvoje školy na období let 2000-2010 ze dne 4. října 1999. Ta se skládá ze dvou částí, z nichž první se zabývá organizačně správním rozvojem školy a vzdělávací koncepcí, druhá potřebnými investicemi a plánováním údržby a oprav stávajícího materiálního zázemí školy. Jednotlivé záměry jsou časově vymezeny, případně jsou uvedeny i předpokládané náklady a celý materiál byl projednán na poradě vedení školy. Koncepce školy byla stanovena reálně, vychází z analýzy podmínek a prostředí, ve kterém se škola nachází a v průběhu let je postupně realizována. Povolení a postupný náběh druhého studijního oboru vyšší odborné školy se odráží ve stabilizaci počtu tříd střední odborné školy na počet dvě třídy v ročníku, jak je v koncepci školy plánováno. V roce 2006 proběhne vyhodnocení stávajícího studijního programu z hlediska zvolených zaměření u studijního oboru stavebnictví a posouzení učebních plánů z hlediska hodinových dotací jednotlivých předmětů a vhodnosti nabídky volitelných a nepovinných předmětů. Značný důraz je v koncepci školy kladen na rozvoj zahraničních kontaktů s podobně zaměřenými školami a na zapojení do projektu Leonardo.

V oblasti střednědobého plánování zpracovává ředitel školy každoročně graficky názorně

a podrobně vypracovaný časový harmonogram školního roku, který mu umožňuje s předstihem plánovat potřebné činnosti. Podrobné rozpracování tohoto harmonogramu je v osobním plánu ředitele školy, který je vypracován po měsících a systematicky zachycuje činnosti v pěti základních částech - koncepcce, výchovně vzdělávací proces, ekonomika a materiální zabezpečení školy, oblast organizační a administrativní, oblast BOZP a hygieny práce. Nedílnou součástí plánovací práce ředitele školy jsou velmi podrobně vypracované přípravy na porady. Veškerou agendu potřebnou k rozhodování vede ředitel školy v reálném čase ve svém počítači.

Pro potřeby všech pracovníků školy slouží plán práce na školní rok. Kromě podrobného časového harmonogramu všech plánovaných akcí s uvedením odpovědného pracovníka obsahuje termíny porad, aktuální složení předmětových komisí s obecně vymezeným obsahem jejich činnosti, konkrétní úkoly související se zajištěním investičních akcí a prací v rámci oprav a údržby. Pojednává také o zajištění výchovně vzdělávací činnosti v domově mládeže. Tato část je konkretizována v krátkodobých plánech činnosti domova mládeže. Dále byly předloženy předmětové tematické plány učitelů, plány práce předmětových komisí, plán práce výchovného poradce a preventivní výchovné programy. Pro zvláštní akce, jako jsou dny otevřených dveří, přijímací řízení, maturitní zkoušky, zajištění praxí apod., se vypracovává jejich podrobné organizační zajištění. Plánování je pojata jako ucelený systém vymezující základní cíle a prostředky, jak jich dosáhnout.

Plánované záměry v oblasti rozvoje školy jsou projednávány nejdříve na poradách vedení a následně na pedagogických radách, aby byla zajištěna zpětná vazba a zainteresovanost všech pracovníků a mohly být využity i podněty k dané problematice od učitelů. Škola je přidruženým členem Českého svazu podnikatelů ve stavebnictví a členem Společnosti pro technologie oprav památek. Získává tak důležité kontakty na současnou stavební praxi, přehled o moderních technologiích, možnost účasti na odborných akcích apod.

V souladu s rozhodnutím o zařazení školy do sítě škol je ve střední průmyslové škole vyučován pouze obor 36-47-M/001 (36-46-6/00) stavebnictví. Škola využívá možnosti, které poskytují pedagogické dokumenty tohoto oboru a podle regionálních potřeb a zájmu žáků směřuje studium do dvou zaměření. Pro tato zaměření má vlastní konkretizované učební plány, vypracované v souladu s platnými pokyny, projednané předmětovými komisemi a schválené ředitelem školy. V nich plně využívá v rámci ekonomických možností školy, daných především počtem žáků, nabídky v kategorii výběrových a volitelných předmětů i předmětů nepovinných. Nabízené předměty korespondují s odbornými zaměřeními studijního oboru.

Při plánování výchovně vzdělávací činnosti je brán zřetel na žáky se specifickými poruchami učení a chování. Lékařské zprávy těchto žáků jsou archivovány třídními učiteli, centrální evidence je prováděna ve spolupráci třídních učitelů a výchovného poradce. Škola spolupracuje s pedagogicko psychologickou poradnou. Počet těchto žáků je aktualizován po zahajovací poradě, její součástí je i doporučení pro učitele, jak v konkrétních případech postupovat.

Koncepčním záměrům, jejich plnění a aktualizaci a návazně plánování činnosti je vedením školy věnována patřičná pozornost. Tato oblast řídicí práce má vynikající úroveň.

Organizování

Organizační struktura SPŠ stavební vychází z organizačního řádu, který se vztahuje na obě části školy. Organizační řád je velmi podrobně a pečlivě zpracován. Jednoznačně a věcně stanoví a popisuje základní pravidla a pokyny týkající se jednotlivých oblastí činnosti školy. Základní část organizačního řádu byla zpracována v roce 1996, od té doby je průběžně aktualizován a doplňován číslovanými a datovanými přílohami (k dubnu 2000 je jich celkem 32). Přílohy jsou součástí a zároveň upřesňujícím materiálem organizačního řádu, jsou

vydávané a označované formou vnitřních organizačních směrnic, příkazů, rozhodnutí ředitele školy apod.

Součástí organizačního řádu je přehledné organizační schéma, znázorňující členění organizačních útvarů školy a jejich vzájemné postavení. V čele školy stojí ředitel školy, kterému přímo podléhají vedoucí jednotlivých organizačních útvarů školy. Základní část organizační struktury tvoří čtyři organizační útvary a metodický orgán, složený ze čtyř předmětových komisí.

Na organizační řád školy obsahově navazuje pracovní řád, ve kterém jsou podrobně rozepsané povinnosti a kompetence vedoucích pracovníků a pracovní náplně ostatních pedagogických i technicko-administrativních a provozních pracovníků školy. Aktualizace a doplňování pracovního řádu provádí vedení školy vydáváním dodatků k pracovnímu řádu.

Z dokumentů, které škola předložila v průběhu inspekce, je zřejmé, že škola vede veškerou povinnou dokumentaci, týkající se výchovně vzdělávací činnosti školy. Při kontrole rozvrhu hodin, třídních knih, protokolů o přijímacím řízení a protokolů o maturitních zkouškách nebyly zjištěny žádné nedostatky. Drobné nedostatky byly zjištěny v třídních výkazech, kde není vždy jednoznačně v poznámce zaznamenána oprava známky, nebo chybí datum provedené opravy. Rovněž protokoly o komisionálních zkouškách nejsou vždy opatřeny razítkem školy. Uvedené chyby se však vztahují k materiálům z přecházejících školních roků. Za účelem odstranění opakujících se chyb ve vyplňování třídní dokumentace a pro sjednocení vedení pedagogických dokumentů vydalo vedení školy vnitřní materiál Pokyny k vedení třídního výkazu, třídní knihy a vysvědčení, s kterým byli seznámeni všichni pedagogičtí pracovníci. Vnitřní řád školy obsahuje přehledně zpracované základní povinnosti a práva žáků. Jeho součástí jsou provozní a režimový řád školy a domova mládeže, dále vnitřní pokyn ředitele školy k BOZP a k požární ochraně. Knihy úrazů jsou zavedeny samostatně pro jednotlivé třídy, pro výuku tělesné výchovy a pro odbornou praxi. Jejich vedením jsou pověřeni a za jejich správnost zodpovídají třídní učitelé a pověřeni učitelé předmětů. Vedením osobní pedagogické dokumentace i evidence žáků školy jsou pověřeni konkrétní pracovníci školy. Písemné údaje o žácích školy jsou uloženy zároveň v počítači, který není připojen na vnitřní počítačovou síť.

Vedení školy tvořené ředitelem školy, jeho zástupkyní, vedoucí vychovatelkou a hlavní ekonomkou školy, se schází pravidelně jednou měsíčně. Podle potřeby a s ohledem na aktuální obsah jednání jsou zvaní také zástupci poradních orgánů. Jsou to jednak předsedové předmětových komisí, výchovný poradce, protidrogový preventista, případně bezpečnostní technik, pracovník protipožární ochrany nebo školník. Zápisy z jednání vedení školy i poradních orgánů jsou průběžně vedeny a svědčí o jejich pravidelné, koncepční a neformální práci. Jednotlivá usnesení a závěry jsou průběžně kontrolovány a hodnoceny.

Na porady vedení školy navazují porady všech pedagogických pracovníků. Obsahem jednání jsou náměty vyplývající z ročního plánu činnosti, dále aktuální problémy a otázky provozně organizačního rázu. Účastníci porad mají dostatek prostoru pro uplatnění vlastních podnětů a připomínek a mohou se podílet na řešení projednávaných námětů. Zápisy z porad jsou věcné, konkrétní, dílčí úkoly jsou určovány adresně. Některé z výše uvedených porad jsou vedeny pouze jako porady klasifikační, plní funkci pedagogických rad.

Porady jsou zároveň důležitou součástí vnitřního informačního systému na úrovni pedagogických pracovníků, případně provozních zaměstnanců. Aktuální informace pro učitele a žáky školy jsou současně zveřejňovány na nástěnkách ve sborovně školy anebo na informačních tabulích na chodbách školy. Informační tok směrem k žákům zajišťují především třídní učitelé.

Vnější informační systém, orientovaný hlavně směrem k široké veřejnosti, je realizován

zveřejňováním informací o škole formou tištěných materiálů nebo jejich publikaci na vlastních internetových stránkách. Dalším, dostatečným zdrojem informací je každoročně zpracovaná výroční zpráva o činnosti školy. Tato zpráva za školní rok 1999/2000 je po stránce obsahové vyčerpávající, má velmi kvalitní grafickou úpravu.

O prospěchu a chování žáků jsou rodiče žáků, případně jejich zákonní zástupci informováni na rodičovských schůzkách, pořádaných školou dvakrát ročně. Kromě toho v naléhavých případech škola využívá možnosti osobního jednání s rodiči příp. zákonnými zástupci žáků ústní nebo písemnou formou. V této oblasti škola dodržuje zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Poskytování informací rodičům zletilých žáků je podloženo písemným souhlasem jednotlivých žáků.

Volný přístup učitelů a žáků k odborným informacím umožňuje připojení PC sítě k internetu, který je následně rozveden do kabinetů vyučujících i do odborných učeben výpočetní techniky. Zájemci mohou kromě toho využívat služeb střediska technických informací, které disponuje dostatečnou nabídkou odborné literatury a časopisů, videokazet ap.

Způsob organizace odborné praxe žáků je v kompetenci vedoucího odborné praxe. V 1. a 2. ročníku je dvouhodinová týdenní praxe realizována jednak v prostorách školy, jednak na mimoškolních pracovištích ve městě. Souvislá praxe pro žáky 1. až 4. ročníku je zajišťována smluvně s příslušnými profesními organizacemi a podniky, působícími ve městě nebo mimo město.

Škola se soustavně a cílevědomě snaží svojí výchovně vzdělávací činností a dosahovanými výsledky o dobrou prezentaci na veřejnosti. Udržuje stálé kontakty s rozličnými stavebními organizacemi v rámci zabezpečování žákovské odborné praxe, při pořádání odborných přednášek a při realizaci konzultační a poradenské činnosti. Využívá spolupráce s řadou odborných stavebních firem pro získávání nových, moderních poznatků ve stavebnictví nebo vzorků stavebních hmot. Tyto aktivity školy umožňují zpětně trvalou aktualizaci učiva a tím zkvalitňování vzdělávacího procesu. Do povědomí veřejnosti se dostávají žáci školy při účasti v řadě profesních i sportovních soutěží. Škola pořádá každoročně Den otevřených dveří, má kontakty se zahraničními školami podobného odborného zaměření. Učitelé a žáci školy nepravidelně organizují výstavy známých umělců z oblasti malířství a sochařství.

Organizování a organizační struktura jsou pojímány vedením školy komplexně a zahrnují další součásti školy tj. domov mládeže a školní jídelnu. Podrobnější zjišťování úrovně a kvality činnosti výše uvedených součástí nebylo předmětem provedené inspekce.

Organizování, jako součásti řízení, věnuje vedení školy značnou pozornost. Písemné materiály pro tuto oblast jsou precizně a přehledně zpracované, mají jednoznačnou vypovídající hodnotu. Obsahově navazují na koncepční záměry školy, jsou věcné, aktuálně reagují na měnící se skutečnosti. Organizační činnost vedení školy je cílevědomá, promyšlená a konkrétní, opírá se o spolupráci vedení školy se všemi pracovníky školy. Umožňuje stejný a ucelený postup v práci každého jednotlivce, celkově je funkční a účelná. Úroveň organizování je proto hodnocena stupněm vynikající.

Vedení a motivování pracovníků

Z organizačního schématu je zřejmé, že vedením pracovníků jsou kromě ředitele pověřeni i další tři členové vedení školy, tj. zástupkyně pro pedagogiku, pro mimoškolní činnost a pro ekonomiku školy. Účinným nástrojem operativního řízení jsou porady vedení (řešení otázek spíše koncepčního charakteru) a na ně navazující pedagogické porady, kterých se dle potřeby zúčastňují i provozní zaměstnanci. Řízení a vedení lidí úzce souvisí s plánováním a výsledky kontrolní činnosti, což dokladují zápisy z pedagogických schůzí. Vedení podřízených má demokratický charakter, což umožňuje všem zaměstnancům vyjadřovat se k jednotlivým

oblastem práce školy a dávat připomínky a podněty pro její další vylepšení (materiálně technické zázemí, úroveň výuky ap.). Závěry kontrolní činnosti jsou pravidelně předmětem jednání schůzí, někdy je realizován individuální pohovor vedoucího pracovníka se zaměstnancem. Okamžitě jsou přijímána opatření k odstranění nedostatků.

Ředitel školy důsledně dbá u všech pracovníků na doplňování chybějícího vzdělání. Ti mají podmínku dokončit předepsané vzdělání do daného termínu zakotvenou v pracovní smlouvě, či jsou v pracovním poměru ve škole na dobu určitou. Naprostá většina zaměstnanců školy má odbornou i pedagogickou způsobilost. V letošním školním roce jeden učitel dokončuje doplňující pedagogické studium, další ho zahajuje. Jedna učitelka začíná v tomto roce studium na doplnění kvalifikace výchovného poradce.

Další vzdělávání učitelů i nepedagogických pracovníků považuje ředitel školy za velmi důležité. Škola využívá vzdělávací nabídky Centra vzdělávání Náchod, dále pak Pedagogického centra Hradec Králové, učitelé odborných předmětů se zúčastňují i odborných seminářů pořádaných dalšími institucemi. Ředitel školy některé vzdělávací akce doporučuje, u některých považuje účast učitelů za nezbytnou (většinou odborné semináře), akceptuje však i zájem pedagogů. Toto další vzdělávání pracovníků je z části financováno školou. V posledních letech se velmi zvýšila počítačová gramotnost všech zaměstnanců školy, neboť všichni prošli povinným interním školením v oblasti výpočetní techniky. Způsob vedení pracovníků v nich utváří pocit spoluzodpovědnosti za společnou práci. Ředitel přesunul značnou zodpovědnost při plánování výuky a plnění učebních osnov na předmětové komise vedené stanoveným předsedou. Začínající učitelé získávají pedagogické zkušenosti právě pod vedením těchto zkušených učitelů - předsedů předmětových komisí. Většinou se jedná o každodenní konzultace a analýzu vzniklých problémů, což potvrdily obě strany. Minimálně je při předávání zkušeností využíváno vzájemných hospitací.

Aktivita pracovníků je oceňována morálně (pochvaly a ocenění práce zaměstnanců na poradách), ale samozřejmě i finančně (peněžní odměny). Odměny pracovníkům schvaluje operativně na poradách vedení ředitel školy, návrhy na ně podávají jednotliví vedoucí pracovníci za svoje organizační úseky. Pracovníkům jsou známa kritéria při stanovení osobního příplatku, nemají však písemnou podobu. Od 1. ledna 2001 jsou osobní příplatky stálou složkou platu, k jejich změnám bude docházet po předchozím písemném zdůvodnění při změně podmínek, za kterých bylo ohodnocení stanoveno. Odměny jsou vypláceny aktuálně v průběhu celého školního roku, nastane-li důvod pro ocenění práce zaměstnance.

Vedení pracovníků má demokratický charakter, vytváří u nich pocit spoluzodpovědnosti a je důsledné v oblasti dalšího vzdělávání. Motivace je založena na okamžitém ocenění aktivit pracovníků nad rámec stanovených povinností. Proto je oblast vedení a motivování hodnocena jako vynikající.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní činnost ve škole probíhá v souladu s přehledným organizačním schématem, ve kterém jsou přesně znázorněny vztahy podřízenosti a nadřízenosti, a tedy i oblasti kontroly prováděné jednotlivými pracovníky. Ředitel řídí a kontroluje práci všech tří vedoucích pracovníků. V jejich pracovních náplních (jsou součástí Pracovního řádu školy z listopadu 1996) je povinnost vykonávat kontrolní činnost uvedena zcela jasně, kontrola pak konkretizována na příslušnou oblast práce školy. Mimo vedoucí pracovníky jsou dle organizační struktury řízením a kontrolou pověřeni i další zaměstnanci (např. školník kontroluje práci uklízeček). S výsledky jednotlivých kontrol realizovaných podřízenými pracovníky je ředitel obzvláště při negativních zjištěních okamžitě seznamován. Do programu každé schůze vedení je zahrnut i bod, týkající se plnění úkolů, každá pedagogická porada se

zabývá v úvodu hodnocením uplynulého období, tedy i výsledky kontrol a zjištěnými nedostatky, popř. jejich odstraněním. Z většiny kontrol nejsou pořizovány záznamy, případné nedostatky a jejich náprava jsou však diskutovány a řešeny okamžitě na výše jmenovaných schůzích (vyplývá z předložených zápisů z pedagogických porad). Ředitel školy si zpracoval pro školní rok 2000/2001 materiál Osobní plán ředitele VOŠ stavební a SPŠ stavební arch. Jana Letzela, Náchod, který má měsíční strukturu a je v něm mj. pojmenována konkrétní kontrolní činnost ředitele na daný měsíc v dané oblasti. Kontrola je rozvržena do oblastí: výchovně vzdělávací proces, ekonomické a materiální zabezpečení školy, organizace a administrativa, BOZP, hygiena a CO. Promyšlené rozvržení kontrolní činnosti do všech oblastí práce školy a mezi jednotlivé pracovníky, její důsledná realizace a velmi dobrá spolupráce celého vedení školy vytváří ve škole kvalitní funkční kontrolní systém. Částečná pravomoc při zpracování tematických plánů a průběžné a závěrečné kontrole plnění učebních osnov je delegována na předmětové komise, řediteli za tuto oblast zodpovídají jejich předsedové.

Hospitační činnost v rámci kontroly výchovně vzdělávací práce školy je rozdělena mezi ředitele školy a zástupkyni pro pedagogiku. Dokladem této kontroly byly předložené hospitační záznamy, které jsou zpracovány u obou vedoucích pracovníků pečlivě, sledují průběh hodin po stránce metodické, organizační a odborné a obsahují závěry s doporučením pro další vylepšení práce. Četnost hospitací nebyla v uplynulém školním roce příliš vysoká, ředitel i zástupkyně vykonali shodně pět hospitací (není započítána hospitační činnost ve vyšší odborné škole). Ve školním roce 2000/2001 realizoval ředitel 3 hospitace, zástupkyně 4 hospitace (ta postupuje dle zpracovaného plánu, který byl inspekci předložen). Nebyla zjištěna zvýšená četnost hospitací u začínajících učitelů. Inspekce sledovala společně s ředitelem školy či jeho zástupkyní tři výukové hodiny a byla přítomna pohospitačnímu pohovoru s pedagogem. Ten byl vždy motivačně laděn a charakterizován fundovaným posouzením výchovně vzdělávacího procesu.

Zástupkyně ředitele pro pedagogiku kontroluje mj. také pedagogickou dokumentaci (zpracovala přesné pokyny pro její vedení), práci třídních učitelů (zejména u 1. a 4. ročníků), v rámci kontroly prospěchu zpracovává každé čtvrtletí prospěchové archy všech žáků školy. Kontrolou prospěchu, absence a chování žáků se pravidelně zabývá pedagogická rada na čtvrtletních klasifikačních poradách. Pravidelné hodnocení znalostí žáků není prováděno žádnými interními ani celorepublikovými testy.

Za řízení ekonomiky školy a mimoškolní výchovu, a tedy i za jejich kontrolu, jsou mimo ředitele zodpovědné další dvě jeho zástupkyně pro tyto oblasti.

Zpětná vazba získávaná kontrolou jednotlivých oblastí práce školy je efektivně využívána v oblasti operativy. Kontrolní systém je propracovaný a i přes absenci písemných výstupů z některých dílčích kontrol je funkční. Četnost hospitací je nižší. Tato oblast řízení je hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality řízení

Celkově má řízení školy vynikající úroveň.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí MŠMT ze dne 11. října 2000, čj. 27 533/2000-21, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. září 2000
- Pedagogické dokumenty studijního oboru 36-46-6 stavebnictví schválené MŠMT dne 19. listopadu 1996, čj. 30 556/96-71 s účinností od 1. září 1997 počínaje 1. ročníkem

- rozpracované učební plány oboru 36-46-6 stavebnictví pro zaměření pozemní stavitelství a zaměření podnikání a management podepsané ředitelem školy dne 31. května 1999
- učební osnovy fyziky FYZ 12610201, vydané 5. června 1990, čj. 17 686/90-21 s platností od 1. září 1990 počínaje 1. ročníkem (součást osnov všeobecně vzdělávacích vyučovacích předmětů pro SOŠ, které vydal VÚOŠ, Praha, 1995)
- učební osnovy chemie pro nechemické studijní obory SOU a SOŠ, schválené MŠMT ČR dne 21. července 1998, čj. 23 212/98-23/230 s platností od 1. září 1998 počínaje 1. ročníkem
- platné učební osnovy ostatních sledovaných předmětů
- Projekt vyššího odborného studia z prosince 1995, Koncepce rozvoje školy na období let 2000-2010 ze dne 4. října 1999
- časový harmonogram školního roku 2000/2001, Plán práce VOŠ a SPŠ stavební Náchod na školní rok 2000/2001, Osobní plán ředitele VOŠ a SPŠ stavební Náchod na školní rok 2000/2001, přípravy ředitele školy na pracovní porady ve školním roce 2000/2001
- plány práce předmětových komisí na školní rok 2000/2001, předmětové tematické plány učitelů na školní rok 2000/2001, Plán práce výchovného poradce - 1. pololetí školního roku 2000/2001, Minimální preventivní program (nedatován), Dodatek k minimálnímu preventivnímu programu pro školní rok 2000/2001 ze dne 15. září 2000
- Vnitřní řád školy (datován v září 1996), Organizační řád (úplné znění z r. 1996 včetně všech změn a doplňků k 31. březnu 2000), datováno duben 2000, podepsán ředitelem školy, Pracovní řád VOŠ stavební a SOŠ stavební arch. Jana Letzela včetně dodatků
- zápisy z porad vedení školy za období září až prosinec 2000, jednotlivě datovány a podepsány ředitelem školy, zápisy z pedagogických porad (souborný sešit)
- protokol o maturitních zkouškách ve školním roce 1999/2000, protokol o přijímacím řízení ve školním roce 1999/2000
- souhlas s předáváním informací o prospěchu, absenci a chování zletilých žáků rodičům (zástupci žáka) ve smyslu § 8 a § 11 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (jmenný seznam žáků s podpisy)
- pokyny k vedení třídního výkazu, třídní knihy a vysvědčení (vnitřní materiál školy),
- hospitační záznamy ředitele školy a jeho zástupkyně pro pedagogiku za školní rok 1999/2000 a 2000/2001, plán hospitační činnosti zástupkyně ředitele pro pedagogiku pro školní rok 2000/2001
- rozvrh hodin ve školním roce 2000/2001, třídní knihy pro školní rok 1999/2000 a 2000/2001, podkladová inspekční dokumentace vyplněná školou, čtvrtletní práce z matematiky ve školním roce 2000/2001
- personální dokumentace pedagogických pracovníků školy - doklady o vzdělání.

0

ZÁVĚR

Pozitiva:

- vysoká úroveň výuky v předmětech výpočetní techniky, promyšlená pracovní zadání, propracovaný systém hodnocení,
- efektivní využívání zpětného projektoru při výuce matematiky,

- dělení hodin při výuce fyziky, zavedení nepovinného volitelného předmětu fyzikální seminář,
- personální zajištění výuky sledovaných předmětů odborně a pedagogicky způsobilými učiteli,
- důraz na další vzdělávání všech pracovníků a celkové zvýšení počítačové gramotnosti u všech pracovníků školy,
- vynikající úroveň řízení školy v oblasti plánování, organizování, vedení a motivování pracovníků,
- velmi kvalitní zpracování všech materiálů (dokumentace) k organizační činnosti,
- motivace pracovníků aktuálním vyplácením odměn v průběhu celého školního roku, nastane-li důvod pro ocenění práce zaměstnance.

Negativa:

- nižší četnost hospitační činnosti vedoucích pracovníků školy, obzvláště pak u začínajících učitelů,
- neplnění osnov fyziky a chemie ve smyslu nekonání laboratorních prací,
- nevyhovující materiální podmínky výuky fyziky a chemie,
- absence ústního zkoušení v hodinách fyziky a chemie - součást malé pozornosti věnované rozvoji komunikativních schopností a dovedností žáků.

Doporučení:

- od 2. pololetí přizpůsobit předmětový tematický plán matematiky novým osnovám schváleným MŠMT ČR dne 14. července 2000, čj. 21 307/2000-22, platným od 1. září 2000 počínaje 1. ročníkem,
- zlepšit materiálně technické podmínky výuky fyziky a chemie (vybudovat odbornou učebnu, zajistit základní vybavení učebními pomůckami a materiálem),
- promyslet a realizovat efektivnější a reálnější obsahové rozdělení učiva chemie s přihlédnutím k zaměření studia,
- zaměřit se v rámci výuky na obecný rozvoj komunikativních dovedností žáků,
- zvýšit hospitační činnost vedení školy, obzvláště u začínajících učitelů,
- podporovat vzájemné hospitace začínajících a zkušených pedagogů téhož předmětu.

Tato orientační inspekce byla zaměřena na posouzení kvality výuky poměrně úzkého okruhu předmětů, které nejsou pro školu předměty profilovými. V celkovém hodnocení se projevilo negativně nevyhovující materiální zajištění výuky fyziky a chemie. Určité metodické nedostatky ve výuce mohly být způsobeny i tím, že velkou část sledovaných hodin učili začínající učitelé. Vysokou úroveň má řízení školy. Celkově lze práci školy hodnotit jako velmi dobrou.

Při inspekční činnosti nebylo zjištěno neefektivní využívání finančních prostředků přidělených škole ze státního rozpočtu.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Ing. Miloslav Jirsa	Ing. Miloslav Jirsa v. r.
Členové týmu	Mgr. Jana Kocábová	Mgr. Jana Kocábová v. r.
	Mgr. Eduard Suchanek	Mgr. Eduard Suchanek v. r.

V Hradci Králové dne 27. února 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 12. března 2001

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Ing. Miloš Chráska	Ing. Miloš Chráska v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>

Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>
------------------------	--

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy)	19. dubna 2001	091 388/01-3113
Zřizovatel	19. dubna 2001	091 389/01-3113

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
--	--	Připomínky nebyly podány.